

PRÁVO VE ZDRAVOTNICTVÍ

Seminář v předmětu – veřejné zdravotnictví

MUNI
MED

Význam práva ve zdravotnictví

K čemu
jsou
pravidla?

Road Signs

Společenská úloha?

Vytvořit vzájemnou
důvěru

Organizace státu a
veřejné moci

Spravedlnost

Rovnost

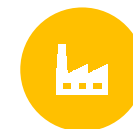
Ochrana slabších

Nástroj pro
ekonomické
transakce

Bezpečí osob

Ochrana majetku

Hlavní dělení právních odvětví

- **Veřejné právo**

- Stát a veřejná moc
- Veřejná moc (donucení)
- Vláda práva
- Co není povoleno, je zakázáno (kompetence)

- **Soukromé právo**

- Jednotlivec
- Rovnost
- Autonomie vůle
- Co není zakázáno je povoleno

MUNI
MED

Základní právní předpisy ve zdravotnictví

Hierarchie právních předpisů ve zdravotnictví

Úmluva o lidských právech a biomedicíně

Listina základních práv a svobod

Zákon o zdravotních službách

Zákon o veřejném zdravotním pojištění

Občanský zákoník

Vyhláška o zdravotnické dokumentaci

Směrnice + metodické pokyny Ministerstva zdravotnictví

ČLK - stavovské předpisy, závazná stanoviska, doporučení představenstva

Listina základních práv a svobod - Čl. 31

každý má právo na ochranu zdraví

občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon

Úmluva o lidských právech a biomedicíně

- součást českého práva od 1. 10. 2001
- chránit důstojnost a svébytnost všech lidských bytostí
- každému bez diskriminace zaručit úctu k integritě jeho bytosti
- ostatní práva a základní svobody při aplikaci biologie a medicíny

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

- základní zásady veřejného zdravotního pojištění
- rozsah a podmínky poskytování zdravotní péče
- práva a povinnosti zdravotních pojišťoven
- práva a povinnosti pojištěnce – pacienta

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách

- zdravotní služby a podmínky jejich poskytování
- výkon státní správy
- druhy a formy zdravotní péče
- práva a povinnosti pacientů, osob pacientům blízkých, poskytovatelů zdravotních služeb, zdravotnických a jiných odborných pracovníků, dalších osob v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb
- podmínky hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb
- další činnosti související s poskytováním zdravotních služeb
- zapracovává příslušné předpisy Evropské unie

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

- zdravotní služby
- postavení pacienta, osob blízkých, zastoupení
- ochrana osobnosti člověka
- nakládání s částmi lidského těla, pitvy
- smlouva o péči o zdraví
- náhrada majetkové a nemajetkové újmy a další

MUNI
MED

Zdravotní péče a zdravotní služby

Zdravotní služba je zdravotní péče a nebo..

konzultační služby,
jejichž účelem je
posouzení
individuálního
léčebného postupu,

další konzultace
podporující rozhodování
pacienta

nakládání s tělem
zemřelého

zdravotnická záchranná
služba,

zdravotnická dopravní
služba, přeprava
pacientů neodkladné
péče,

Odběrová a tkáňová
zařízení

transfuzní služby nebo
krevní banky

specifické zdravotní
služby

transplantace

umělé přerušování
těhotenství

soubor činností a opatření prováděných u fyzických osob za účelem

předcházení, odhalení a odstranění nemoci, vady nebo zdravotního stavu (dále jen „nemoc“),
udržení, obnovení nebo zlepšení zdravotního a funkčního stavu,
udržení a prodloužení života a zmírnění utrpení,
pomoci při reprodukci a porodu,
posuzování zdravotního stavu,

preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, ošetrovatelské nebo jiné zdravotní výkony prováděné zdravotnickými pracovníky

Zdravotní péče je

Specifické zdravotní služby

Zdravotní služby poskytované za zvl. podmínek

- Asistovaná reprodukce
- Sterilizace, kastrace
- Odběry krve a její složek
- Genetická vyšetření

Ověřování nových postupů

- Preventivní, diagnostické a léčebné péče

Posudková péče

- Lékařské posudky
- Pracovně-lékařské služby
- Nemoci z povolání

Další

- Lékařské ozáření
- Klinické audity
- Ochranné léčení

Sociální pomoc a sociální služby

- Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- Zákon o zdravotních službách

Ošetrovatelská zdravotní péče

Veřejné zdravotní pojištění

Při poskytování ošetrovatelské péče pojištěncům umístěným v zařízeních sociálních služeb poskytujících pobytové sociální služby uzavírají ZP zvláštní smlouvy s poskytovateli sociálních služeb

ZP uzavře, pokud o to poskytovatel sociálních služeb požádá a současně prokáže, že ošetrovatelská péče bude poskytována zdravotnickými pracovníky poskytovatele sociálních služeb, kteří jsou způsobilí k výkonu zdravotnického povolání

Úhrada péče se řídí vyhláškou MZ

Podmínky poskytování zdravotních služeb

Kdo poskytuje zdravotní služby?

Zdravotnický pracovník

- Odborná/specializovaná způsobilost
- Zdravotní stav
- Bezúhonnost

- ... členství v komoře (?)

Poskytovatel

- Personál
- Prostory
- Technické a věcné vybavení

- Oprávnění od Kraje
- ... a smlouva s pojišťovnou (?)

Způsobilost k výkonu povolání

Odborná způsobilost a
specializace

Zdravotní způsobilost

Bezúhonnost

Zdravotní způsobilost

A. Nemoci, stavy nebo vady, které vylučují zdravotní způsobilost posuzované osoby k výkonu povolání, a současně způsobují zdravotní komplikace nebo odchylky negativně ovlivňující bezpečné poskytování zdravotních služeb

- **a)** klinicky závažné poruchy pozornosti, paměti, intelektu, úsudku a orientace, a to
- **b)** neléčené, recidivující nebo chronické psychotické poruchy, a to
- **c)** neléčené, recidivující nebo chronické poruchy nálady, a to
- **d)** poruchy osobnosti nebo poruchy chování vyvolané účinkem zneužívání alkoholu, psychoaktivních látek, léčiv nebo jejich kombinací, a to
 - neschopnost vzdát se požívání alkoholu nebo zneužívání psychoaktivních látek, léčiv nebo jejich kombinací ovlivňujících bezprostředně a opakovaně schopnost výkonu zdravotnického povolání,
 - aktivní závislost na alkoholu, psychoaktivních látkách, léčivech nebo na jejich kombinacích,

B. Nemoci, stavy nebo vady, které omezují zdravotní způsobilost posuzované osoby k výkonu povolání a u kterých předpokladem uznání zdravotní způsobilosti k výkonu povolání s omezením je provedení odborného vyšetření

- **a)** symptomatické organické psychické poruchy nebo trvalé organické psychické poruchy klinické závažnosti, včetně postencefalitického nebo postkontuzního syndromu,
- **b)** přechodné psychotické poruchy, a to
- **c)** poruchy nálady s uspokojuv remisí, a to
- **d)** závažné formy obsedantně-kompulzivní poruchy, fobické úzkostné poruchy nebo přetrvávající změna osobnosti po katastrofické zkušenosti,
- **e)** klinicky závažné formy specifických poruch osobnosti, a to histriónská, anankastická nebo anxiózní porucha osobnosti,
- **f)** poruchy osobnosti nebo poruchy chování vyvolané účinkem alkoholu, psychoaktivních látek, léčiv nebo jejich kombinací, především závislost na alkoholu nebo psychoaktivních látkách anebo léčivech nebo jejich kombinacích; za zdravotně způsobilého s omezením lze uzнат posuzovanou osobu, pokud délka abstinence období trvá nepřetržitě nejméně 2 roky; délka abstinence období se potvrdí čestným prohlášením posuzované osoby a potvrzením lékaře provádějícího protialkoholní léčbu.

Zdravotnický pracovník

95/2004 Sb. – Lékař, Farmaceut, Zubní lékař

- Kompetence a specializace

96/2004 Sb. – Seznam NLZP

- Vyhláška č. 55/2011 Sb.
Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků

Odborná a Specializovaná způsobilost

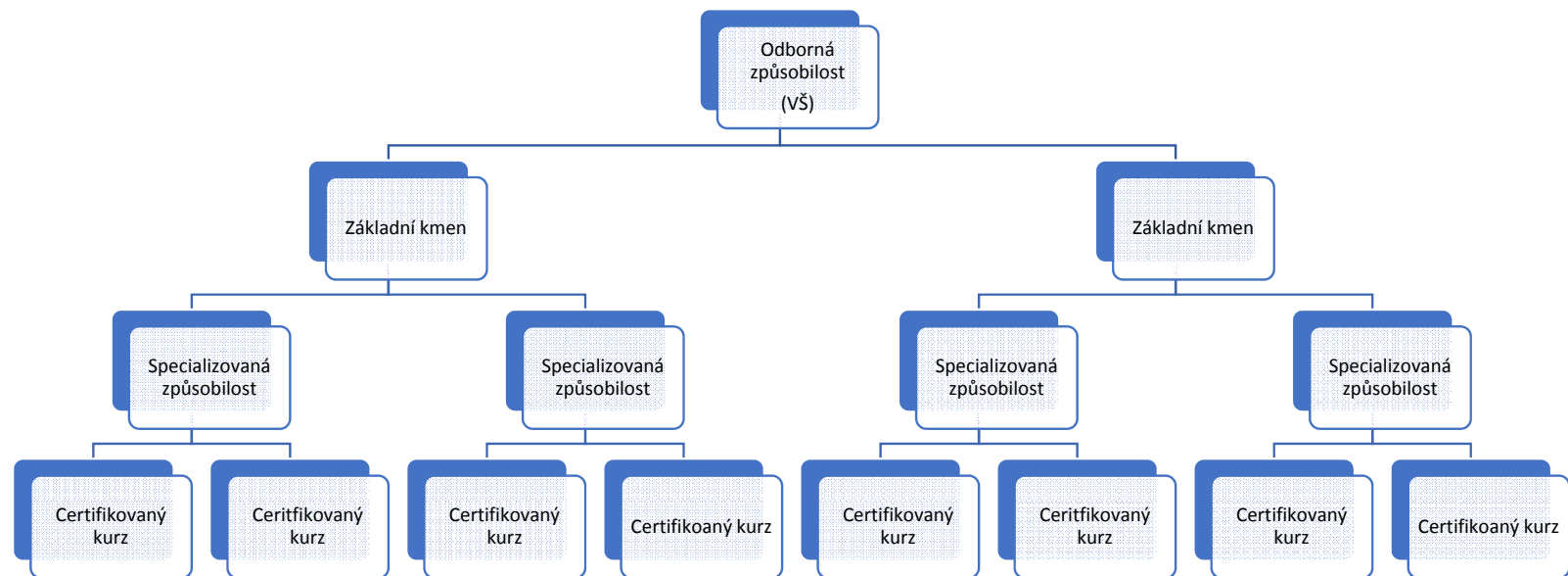
Odborná způsobilost

- k výkonu povolání lékaře se získává absolvováním nejméně šestiletého prezenčního studia, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném zdravotnickém magisterském studijním programu všeobecné lékařství.

Specializovaná způsobilost

- se získává úspěšným ukončením specializačního vzdělávání atestační zkouškou (§ 19 až 21), na jejímž základě je lékaři vydán ministerstvem diplom o specializaci v příslušném specializačním oboru

System odborných kvalifikací

Legislativa

- **Zákon č. 95/2004 Sb.** *o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta*
- **Vyhlášky:**
 - 221/2018 Sb. o vzdělávání v základních kmenech
 - 152/2018 Sb. o nástavbových oborech
 - 324/2018 Sb. o zkouškách lékařů, zubních lékařů a farmaceutů
 - 280/2018 Sb. *o stanovení činností, které může lékař vykonávat na základě odborné způsobilosti*

Aktuální seznam kmenů a specializací

- Zákon 95/2004 Sb.

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-95>

Specializační obor	Základní kmen	Označení odbornosti	Minimální délka vzdělávání (v letech) včetně délky vzdělávání v základním kmeni
1. alergologie a klinická imunologie	interní nebo pediatrický	alergolog a klinický imunolog	4,5
2. anesteziologie a intenzivní medicína	anesteziologický	anesteziolog	4,5
3. cévní chirurgie	chirurgický	cévní chirurg	5
4. dětská a dorostová psychiatrie	psychiatrický nebo pediatrický	dětský a dorostový psychiatr	4,5
5. dětská chirurgie	chirurgický	dětský chirurg	5
6. dětská neurologie	neurologický nebo pediatrický	dětský neurolog	4,5
7. dermatovenerologie	dermatovenerologický	dermatovenerolog	4,5
8. endokrinologie a diabetologie	interní nebo pediatrický	endokrinolog a diabetolog	5
9. gastroenterologie	interní nebo chirurgický	gastroenterolog	5
10. geriatric	interní nebo všeobecné praktické lékařství	geriatr	4
11. gynekologie a porodnictví	gynekologicko-porodnický	gynekolog a porodník	4,5
12. hematologie a transfuzní lékařství	interní nebo pediatrický	hematolog a transfuziolog	4,5
13. hygiena a epidemiologie	hygienicko-epidemiologický	hygienik a epidemiolog	4
14. chirurgie	chirurgický	chirurg	5
15. infekční lékařství	interní nebo pediatrický	infekcionista	4
16. kardiochirurgie	kardiochirurgický	kardiochirurg	6
17. kardiologie	interní	kardiolog	5
18. klinická biochemie	interní nebo pediatrický	klinický biochemik	4,5
19. klinická onkologie	interní	klinický onkolog	5
20. radiační onkologie	interní	radiační onkolog	5
21. lékařská genetika	interní nebo pediatrický nebo gynekologicko-porodnický	lékařský genetik	4
22. lékařská mikrobiologie	interní nebo pediatrický	lékařský mikrobiolog	4,5

Specializační obor	Základní kmen	Označení odbornosti	Minimální délka vzdělávání (v letech) včetně délky vzdělávání v základním kmeni
23. maxilofaciální chirurgie	Maxilofaciálně-chirurgický	maxilofaciální chirurg	5
24. nefrologie	interní	nefrolog	5
25. neurochirurgie	neurochirurgický	neurochirurg	6
26. neurologie	neurologický	neurolog	4,5
27. nukleární medicína	interní nebo radiologický	lékař se specializovanou způsobilostí v nukleární medicíně	4
28. oftalmologie	oftalmologický	oftalmolog	4,5
29. ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí	ortopedický	ortoped	5
30. otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku	otorinolaryngologický	otorinolaryngolog	4,5
31. patologie	patologický	patolog	4,5
32. pediatrie	pediatrický	pediatr	4,5
33. plastická chirurgie	chirurgický	plastický chirurg	5
34. pneumologie a ftizeologie	interní	pneumolog	4
35. psychiatrie	psychiatrický	psychiatr	4,5
36. radiologie a zobrazovací metody	radiologický	radiolog	4,5
37. rehabilitační a fyzikální medicína	interní nebo chirurgický nebo pediatrický nebo ortopedický nebo neurologický	rehabilitační lékař	4
38. revmatologie	interní	reumatolog	5
39. soudní lékařství	patologický	soudní lékař	4,5
40. urgentní medicína	anesteziologický nebo chirurgický nebo interní nebo všeobecné praktické lékařství	urgentní lékař	5
41. urologie	urologický	urolog	5
42. vnitřní lékařství	interní	internista	5
43. všeobecné praktické lékařství	interní nebo všeobecné praktické lékařství	praktický lékař	3

Kompetence čerstvého absolventa

- Vyhláška č. 280/2018 Sb. - *Vyhláška o stanovení činností, které může lékař vykonávat bez odborného dohledu a bez odborného dozoru na základě odborné způsobilosti*

Bez odborného dohledu a bez odborného dozoru

a) provádět klinické vyšetření pacienta, zahrnující také získání anamnézy a fyzikální vyšetření bez samostatného rozhodování o dalším léčebném postupu,

b) provádět vizitu s pozorováním vývoje zdravotního stavu pacienta,

c) pracovat s informačním systémem poskytovatele zdravotních služeb,

d) vést a provádět zápisy do zdravotnické dokumentace,

e) administrovat přijetí, přemístění a propuštění pacienta s doporučeními stanovenými lékařem se specializovanou způsobilostí,

f) provádět kontrolu, převazy a ošetření nekomplikovaných ran a dekubitů, včetně ošetření drénů a drenážních systémů,

g) předepisovat léčivé přípravky a zdravotnické prostředky na základě diagnózy stanovené lékařem se specializovanou způsobilostí,

Bez odborného dohledu a bez odborného dozoru

h) ve zdravotnickém zařízení aplikovat léčivé přípravky včetně krevních derivátů indikované lékařem se specializovanou způsobilostí s výjimkou radiofarmak a cytostatik a s výjimkou aplikace léčivých přípravků intraoseálně, lumbálně, arteriálně, intrakardiálně, intraperitoneálně nebo intraartikulárně,

i) podávat transfuzní přípravky indikované lékařem se specializovanou způsobilostí,

j) poskytovat odbornou první pomoc,

k) v rozsahu své odborné způsobilosti edukovat pacienta, jeho zákonného zástupce nebo osoby jím určené v rámci preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, dispenzární a paliativní péče,

l) orientačně vyhodnocovat sociální situaci pacienta a indikovat zdravotně sociální nebo sociální péči,

m) provádět punkci periferních žil za účelem zavádění periferních žilních katetrů, odběru žilní krve nebo nitrožilní aplikace léčivých přípravků a provádět odběr kapilární krve,

n) provádět katetrizaci močového měchýře u pacientů starších 15 let, včetně zavedení permanentního močového katetru.

Zařazení do specializačního vzdělávání

Role Státu (ministerstva)

- Rozhodování o standardech
- Akreditace zdravotnických zařízení

Role fakulty

- Regionální „studijní oddělení“
- Kontrola předpokladů pro:
 - Zařazení do SZ
 - Uznání částí SZ
 - Vykonání kmene
 - Vykonání atestace
- Organizace atestačních zkoušek

Odborný dozor

- vykonává lékař se specializovanou způsobilostí přítomný ve zdravotnickém zařízení, ve kterém vykonává činnost lékař s odbornou způsobilostí, s fyzickou dosažitelností lékaře se specializovanou způsobilostí do 10 minut.

Odborný dohled

- vykonává lékař se specializovanou způsobilostí, a to nepřetržitou telefonickou dostupností a fyzickou dosažitelností zdravotnického zařízení, ve kterém vykonává činnost lékař s odbornou způsobilostí, do 30 minut.

Bez odborného dohledu s certifikátem o absolvování základního kmene

- vykonávat činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných vzděláváním v základním kmene a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem.

Kde se může absolvent
vzdělávat?

Požadavky na zdravotnické zařízení (příklad chirurgie)

Zařízení disponuje nejméně 2
operačními sály.

.... Podrobný výčet

Počet hospitalizovaných
pacientů za kalendářní rok:

minimálně 1500 nebo průměrně 1500
ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Počet ambulantně ošetřených
pacientů za kalendářní rok:

minimálně 15000 nebo průměrně 15000
ročně za poslední 3 kalendářní roky.

plánované operace:

700 nebo průměrně 700 ročně za poslední
3 kalendářní roky,

urgentní operace:

minimálně 200 nebo průměrně 200 ročně
za poslední 3 kalendářní roky, z toho
laparoskopické operace urgentní nebo
plánované: minimálně 100 nebo 100 ročně
za poslední 3 kalendářní roky,

ošetření traumat:

minimálně 500 z toho minimálně 30
osteosyntéz nebo průměrně 500 ročně za
poslední 3 kalendářní roky.

Obsah a rozsah vzdělávání (chirurgie):

- Praxe
 - Anesteziologie - 2 měsíce a intenzivní medicína pod odborným dozorem školitele
 - Chirurgie - 2 měsíce praxe v akreditovaném zařízení pod odborným dozorem školitele
 - Vnitřní lékařství - 2 měsíce praxe v akreditovaném zařízení pod odborným dozorem školitele
 - Chirurgie - 24 měsíců praxe
- Teorie
 - Lékařská první pomoc
 - Základy chirurgie
 - Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace
 - Prevence škodlivého užívání návykových látek
 - Radiační ochrana

Kompetence po kmeni bez odborného dohledu

činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných vzděláváním v základním kmeni a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem,

revizní činnost podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění a

další činnosti v rozsahu, který mu písemně stanoví jeho školitel.

MUNI
MED

Poskytovatel ...

Poskytovatel může poskytovat ZS

- uvedené v oprávnění k poskytování ZS
- prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdravotnického povolání (obor, druh, forma)
- technické a věcné vybavení (obor, druh, forma)
- v místech uvedených v oprávnění k poskytování zdravotních služeb

Poskytování zdravotních služeb bez oprávnění

- odborná první pomoc
- v zařízeních sociálních služeb (*zák. 108/2006 Sb., o sociálních službách*)
- převoz osoby ze/do zahraničí do/ze ČR
- oprávněná osoba jiného státu
- dle předpisů jiného státu
- dočasná činnost na území ČR
- osoby usazené, se sídlem ve státě EU, EHP, Švýcarské konfederaci

Poskytování preventivní péče mimo ZZ

- preventivní péče zaměřené na předcházení onemocnění a jeho včasné rozpoznání
 - *povolení udělené krajským úřadem max. 1 rok*
 - *poskytnutí není podmíněno technickým a věcným vybavením*
 - *souhlasné závazná stanoviska KHS*
 - *není povinnost vést zdrav. dokumentaci*

Oprávnění k poskytování zdravotních služeb

- Příslušný krajský úřad
- Ministerstvo obrany
- Ministerstvo spravedlnosti
- Ministerstvo vnitra

MUNI
MED

Základní práva pacienta

Pacient má práva:

Jako občan

- na ochranu zdraví.
- na bezplatnou zdravotní péči (na základě veřejného pojištění)
- na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon

Jako pojištěnec

- Výběr zdravotní pojišťovny
- Časovou a místní dostupnost hrazených služeb
- Na léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Jako pacienta

- „Pacientem se rozumí fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby“
- Jeho právům odpovídají povinnosti poskytovatele, zdravotnického pracovníka

Práva pacienta (§28 ZZS)

Právo na poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni

- podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů,
- při respektování individuality pacienta,
- s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.

na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,

respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb

- v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,
- Související pravidla k osobám blízkým, zdravotnické dokumentaci apod

Práva pacienta (§28 ZZS)

zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb,

vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby;

být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové nebo jednodenní péče

Práva pacienta (§28 ZoZS)

být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění,

znát jména, a příjmení zdravotnických pracovníků přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb

odmítnout přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny,

- Včetně osob připravujících se na výkon povolání zdravotnického pracovníka,

Práva pacienta (§28 ZoZS)

přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče,

- a to s ohledem na svůj zdravotní stav a
- v souladu s vnitřním řádem a
- způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak,

přijímat duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností

na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.

Povinnosti pacienta(!)

- a) dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,
- b) řídit se vnitřním řádem,
- c) uhradit poskytovateli cenu poskytnutých zdravotních služeb, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem,
- d) pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech,
- e) nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetření za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Souhlas s poskytováním zdravotních služeb

- Svobodný souhlas
- Informovaný souhlas
- Forma

M U N I
M E D

Autonomie pacienta
(informovaný souhlas, odmítnutí péče)

Plná svéprávnost

- zletilostí
- uzavřením manželství před nabytím zletilosti
- přiznáním svéprávnosti
 - *věk 16 let*
 - *schopnost se živit a obstarat si své záležitosti*
 - *souhlas zákonného zástupce / souhlas nezletilého*

Omezení svéprávnosti

- *jen v zájmu člověka, jehož se to týká*
- *v úvahu vzaty rozsah i stupeň neschopnosti postarat se o vlastní záležitosti*
- *nepostačí méně omezující opatření*
- *jen soud*
- *zjistí názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje*
- *v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat*
- *vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil*

Autonomie pacienta

- plně svéprávný pacient
- pacient omezený ve svéprávnosti
- nezletilý pacient
- pacient jednající v duševní poruše

Informace o zdravotním stavu

• Forma

- Srozumitelným způsobem
- V dostatečném rozsahu
- O navrženém individuálním léčebném postupu
- Změnách v individuálním léčebném postupu
- Klást doplňující otázky, srozumitelné odpovědi

• Rozsah

- Příčina a původu nemoci, stadium, předpoklad vývoje
- Účel, povaha, předpokládaný přínos, možné důsledky, rizika navrhovaných ZS a jednotlivých výkonů
- Jiné možnosti ZS, jejich vhodnost, přínos, rizika
- Další potřebná léčba
- Omezení, doporučení ve způsobu života

Nemožnost poskytnutí souhlasu pacientem

osoby určené pacientem

manžel nebo registrovaný partner

rodiče

jiné osoby blízké způsobilé k právním úkonům, pokud je známa

Osoba blízká

- ***Příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.***
- ***Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.***

Nemožnost poskytnutí souhlasu pacientem

- zdravotnický pracovník zaznamená do ZD nepochybný projev vůle pacienta
- způsob projevu vůle pacienta
- zdravotní důvody bránící pacientovi
- záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek

Souhlas u nezletilého / omezeného ve svéprávnosti

- souhlas zákonného zástupce (opatrovníka)
- zjistit názor pacienta (vnímá situaci a vyjadřuje se)
- zaznamenat ZD názor nezl. / důvod nevyjádření
- zdravotní služby, které lze poskytovat bez souhlasu a jsou nezbytné k záchraně života nebo zdraví pacienta a odpírají-li rodiče nebo jeden z nich nebo jiný zákonný zástupce souhlas, rozhodne o poskytnutí zdravotních služeb ošetřující lékař
- pacient starší 14 let – rozpor v názoru se zákonnými zástupci – soud

Odmítnutí poskytnutí zdravotních služeb

- pacientovi, kterému byla podána informace / podání informace se vzdal a odmítá vyslovit souhlas
- je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život
- jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers)

Dříve vyslovené přání

- **Věcné podmínky platnosti**

- Je k dispozici poskytovateli zdravotních služeb
- V době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje
- Pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy není schopen vyslovit nový souhlas nebo nesouhlas
- Dříve vyslovené přání bylo učiněno na základě písemného poučení ošetřujícím lékařem pacienta o důsledcích tohoto rozhodnutí

Dříve vyslovené přání

- **Formální podmínky platnosti**

- Písemná forma
- Úředně ověřený podpis pacienta
- Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení
- Dříve vyslovené přání při přijetí do péče / v průběhu hospitalizace
- Pro ZS zajišťované tímto poskytovatelem
- Zaznamená se do ZD
- Podpis pacient, zdravotnický pracovník a svědek

Dříve vyslovené přání

- **Není povinnost je respektovat**

- Od doby jeho vyslovení došlo v poskytování ZS, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s poskytnutím
- Nabádá k postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti
- Pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby
- Byly započaty zdravotní výkony, jejichž přerušlení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti

MUNI
MED

Poskytování zdravotní péče bez souhlasu,
omezovací prostředky

Hospitalizace bez souhlasu

- Rozhodnutí soudu
- Zákon o ochraně veřejného zdraví
 - *je nařízena izolace, karanténa nebo léčení*
- Ohrožení bezprostředně a závažným způsobem
- Neodkladná péče
- Nezletilý / omezený ve svéprávnosti

Poskytování zdravotních služeb bez souhlasu

- Jen neodkladná péče
- Zdravotní stav neumožňuje souhlas vyslovit
- Léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
- Nezletilého / omezeného ve svéprávnosti
 - léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
 - ZS nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví
- Podezření na týrání, zneužívání, zanedbávání
- Oznamovací povinnost poskytovatele

Omezovací prostředky

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky / jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem
- ochranné pásy nebo kurty
- umístění pacienta v síťovém lůžku
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu
- ochranný kabátek / vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta
- psychofarmaka / jiné léčivé přípravky podávané parenterálně

Omezovací prostředky

• Podmínky použití

- Účelem je odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob
- Pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití
- Pacient je s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití
- Zákonný zástupce nezletilého pacienta / zbaveného způsobilosti je bez zbytečného odkladu informován, záznam do ZD
- Pacient je pod dohledem zdravotnických pracovníků
- Přijata opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta
- Použití indikuje vždy lékař, výjimečně NLZP –lékař neprodleně informován a potvrdí důvodnost
- Každé použití zaznamenat do ZD, centrální evidence

MUNI
MED

Odmítnutí zdravotní péče poskytovatelem a/nebo
zdravotnickým pracovníkem

Potřeba rozlišovat

Odmítnutí Zdravotnickým pracovníkem

- Výhrada svědomí
- Chybějící kompetence
- Ohrožení vlastní bezpečnosti

Nepřevzetí do péče poskytovatelem

- jestliže pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta odmítne prokázání totožnosti
- by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení (Snížilo by to bezpečnost pacientů)
- přijetí brání provozní důvody
- není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu
 - Cizinci z EÚ mají zvláštní úpravu

Ukončení péče

- prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,
- pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb;
- pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,
- pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů,
- úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup,
- neřídí vnitřním řádem
- přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb;

MUNI
MED

Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků

Povinná mlčenlivost

Zákonná povinnost

- *§ 51 a násl. ZoZS*

Věcný rozsah

- *zdravotní stav*
- *anamnéza – osobní, rodinná, sociální, profesní ...*
- *postoje a přesvědčení*

Osobní rozsah

- *poskytovatel*
- *zdravotničtí pracovníci a jiní odborní pracovníci v souvislosti s výkonem svého povolání*
- *zdravotničtí pracovníci a jiní odborní pracovníci po ukončení svého povolání k informacím získaným v souvislosti s bývalým povoláním*
- *osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nebo jiného odborného pracovníka*
- *osoby oprávněné nahlížet bez souhlasu pacienta do jeho zdravotnické dokumentace*
- *členové odborných komisí dle zák. o specifických ZS*
- *další osoby, které v souvislosti se svou činností vykonávanou na základě jiných právních předpisů zjistí informace o zdravotním stavu pacienta*

Prolomení povinnosti mlčenlivosti

- Souhlas pacienta
- Poskytování návazných služeb
- Ochrana vlastních práv
- Sdělování údajů pro potřeby trestního řízení
- Plnění povinnosti překazit nebo oznámit spáchání trestného činu
- Sdělovací povinnost na vyždání

MUNI
MED

Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací

Vedení zdravotnické dokumentace

Soubor informací vztahujících se k pacientovi, o němž je vedena

Povinnost vedení zdravotnické dokumentace

Výjimky z vedení ZD

- *Při poskytování zdravotních výkonů v rámci preventivní péče mimo zdravotnické zařízení není poskytovatel povinen vést zdravotnickou dokumentaci.*
- *Mimo zdravotnické zařízení mohou být poskytovány zdravotní výkony v rámci preventivní péče zaměřené na předcházení onemocnění a jeho včasné rozpoznání, a to na základě povolení uděleného krajským úřadem.*

Výjimky z vedení ZD

- Při poskytování zdravotních výkonů v rámci preventivní péče mimo zdravotnické zařízení není poskytovatel povinen vést zdravotnickou dokumentaci
- Mimo zdravotnické zařízení mohou být poskytovány zdravotní výkony v rámci preventivní péče zaměřené na předcházení onemocnění a jeho včasné rozpoznání, a to na základě povolení uděleného krajským úřadem

Obsah ZD

- Identifikační údaje poskytovatele
- Identifikační údaje pacienta
- Pohlaví pacienta
- Informace o zdravotním stavu pacienta, průběhu a výsledku poskytovaných ZS, dalších významných okolnostech
- Rodinná, osobní, pracovní, sociální anamnéza
- Údaje vztahující se k úmrtí pacienta
- Další údaje podle ZZS / jiných právních předpisů
 - Písemný souhlas s poskytnutím ZS
 - Záznam o odmítnutí poskytnutí ZS
 - Záznam o dříve vysloveném přání
 - Záznam o souhlasu s poskytováním informací

Předpisy vztahující se ke ZD

Vyhláška o zdravotnické dokumentaci

- *minimální obsah jednotlivých částí ZD*

- *součástí ZD*

Občanský zákoník

- Poskytovatel vede záznamy o péči o zdraví, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelské činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování řádné péče o zdraví. Záznamy poskytovatel uchovává tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče.
- K záznamům poskytovatel podle svého uvážení připojí i podklady a vyjádření, které mu popřípadě odevzdal ošetřovaný nebo příkazce.
- Do záznamů poskytovatel vždy poznamená, kdo do nich nahlížel

Další právní předpisy a ZD

- *o specifických zdrav. službách*
- *o veřejném zdravotním pojištění*

Forma vedení ZD

V listinné podobě

V elektronické podobě

Kombinace listinné a elektronické podoby

Způsob vedení ZD

Průkazně, pravdivě, čitelně

Průběžně doplňována

Jednotlivé zápisy bez zbytečného odkladu

Opravy novým zápisem

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Zdravotničtí pracovníci
- Pacient
- Rodina, příbuzní, pozůstalí
- Studenti

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Zdravotničtí pracovníci

- Osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání
- V přímé souvislosti s poskytováním zdravotních služeb
- V rozsahu nezbytně nutném pro výkon povolání
- Z důvodu splnění úkolů podle Zozs nebo jiných právních předpisů
- Při hodnocení správného postupu při poskytování zdravotních služeb

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Pacient

- V přítomnosti zaměstnance pověřeného poskytovatelem

- Právo činit si výpisy nebo kopie

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Rodina, příbuzní, pozůstalí

Zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta

Osoby určené pacientem, zákonným zástupcem nebo opatrovník pacienta

Osoby blízké zemřelému pacientovi:

- informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, a informace o výsledku pitvy, byla-li provedena, včetně práva nahlížet do zdravotnické dokumentace vedené o jeho osobě nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu a pořizovat z nich výpisy nebo jejich kopie
- zemřelý mohl tento přístup předem zakázat

Pořizování kopií

Zpravidla poskytovatel

- Oprávněn požadovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením výpisu
- V případě, že je zdravotnická dokumentace vedena pouze v elektronické podobě, má pacient nebo jiná osoba oprávněná podle § 65 Zozs právo nahlížet dálkovým přístupem nebo na pořízení její kopie na technickém nosiči dat, který si určí, nebrání-li tomu technické možnosti poskytovatele; to neplatí, požaduje-li listinnou podobu.

O každém pořízení učinit záznam (s výjimkou zdrav. pracovníka)

Zacházení se ZD

Uchovávání

Vyřazování

Zničení

Sankce při porušení povinností nakládání se ZD

- Poruší povinnost vést, uchovávat, nakládat se ZD dle ZZS
- Neumožní přístup a nahlížení do ZD oprávněným osobám uvedeným v ZZS
- Umožní nahlížet do ZD v rozporu se ZZS
- Nepořídí výpis / kopii ZD dle ZZS
- Neprovede záznam o nahlédnutí do ZD
 - ZZS - pokuta až 500 tis. Kč / 100 tis. Kč
 - GDPR - 20 mil euro (cca 500 mil Kč) – omezení zákonem

Sankce při porušení povinností nakládání se ZD

- *Příslušný správní orgán může pozastavit nebo odejmout oprávnění k poskytování ZS*
 - *Poskytovatel nevede ZD*
 - *Poskytovatel vede ZD v rozporu s právními předpisy*
- *Občanský zákoník*
 - *Náhrada škody a nemajetkové újmy*
 - *Soud může rozhodnout o obrácení důkazního břemena ohledně prokazování (ne)splnění některého z předpokladů odpovědnosti za újmu (nálezn IV.ÚS 14/17)*
- *Trestní zákoník*
 - *Neoprávněné nakládání s osobními údaji*
 - *Neoprávněný přístup k počítačovému systému*

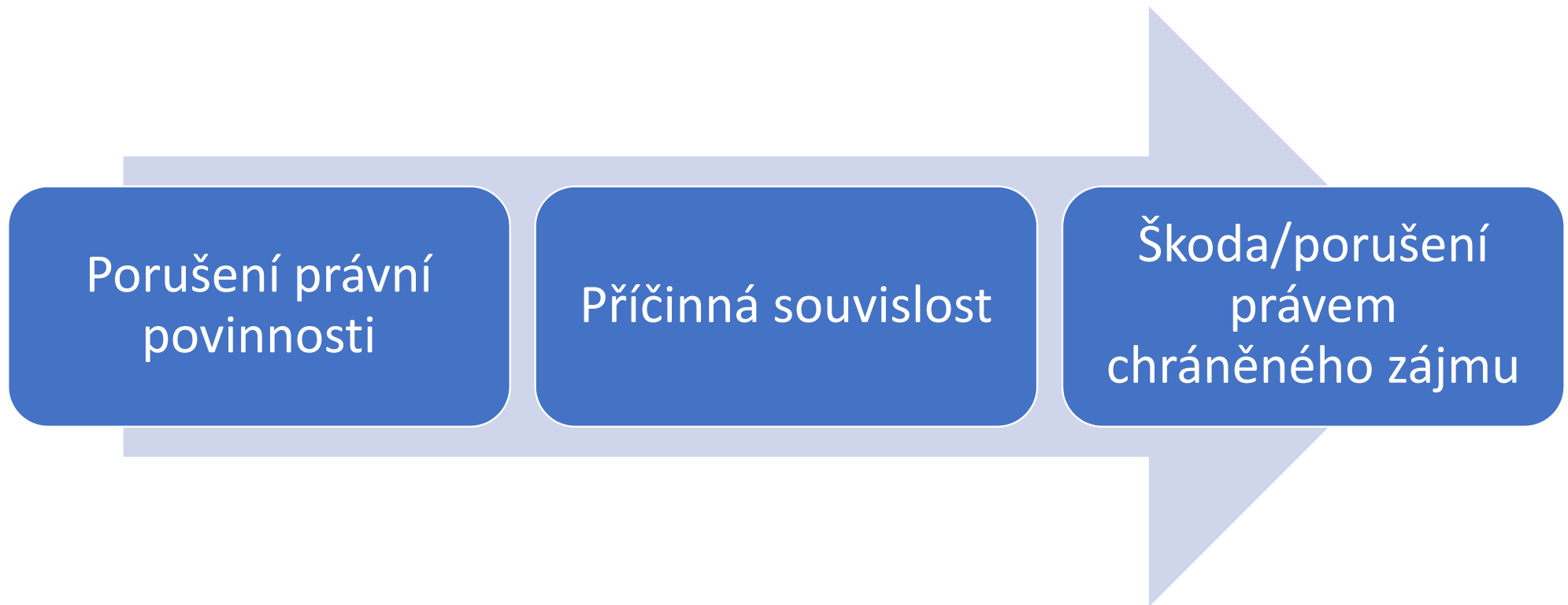
MUNI
MED

Odpovědnost ve zdravotnictví

Náležitá odborná úroveň (postup lege artis)

- Náležitou odbornou úrovní se rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.

Předpoklady vzniku odpovědnosti

Porušení právní povinnosti

**Povinnost
daná**

- Ze Smlouvy
- Ze Zákona

**Typy
zavinění**

- Úmysl
- Nedbalost

Povinnost prevence

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

Povinnost zakročit na ochranu práv jiného každý kdo má kontrolu nad nebezpečnou situací.

Typy odpovědnosti

Občanskoprávní

Pracovněprávní

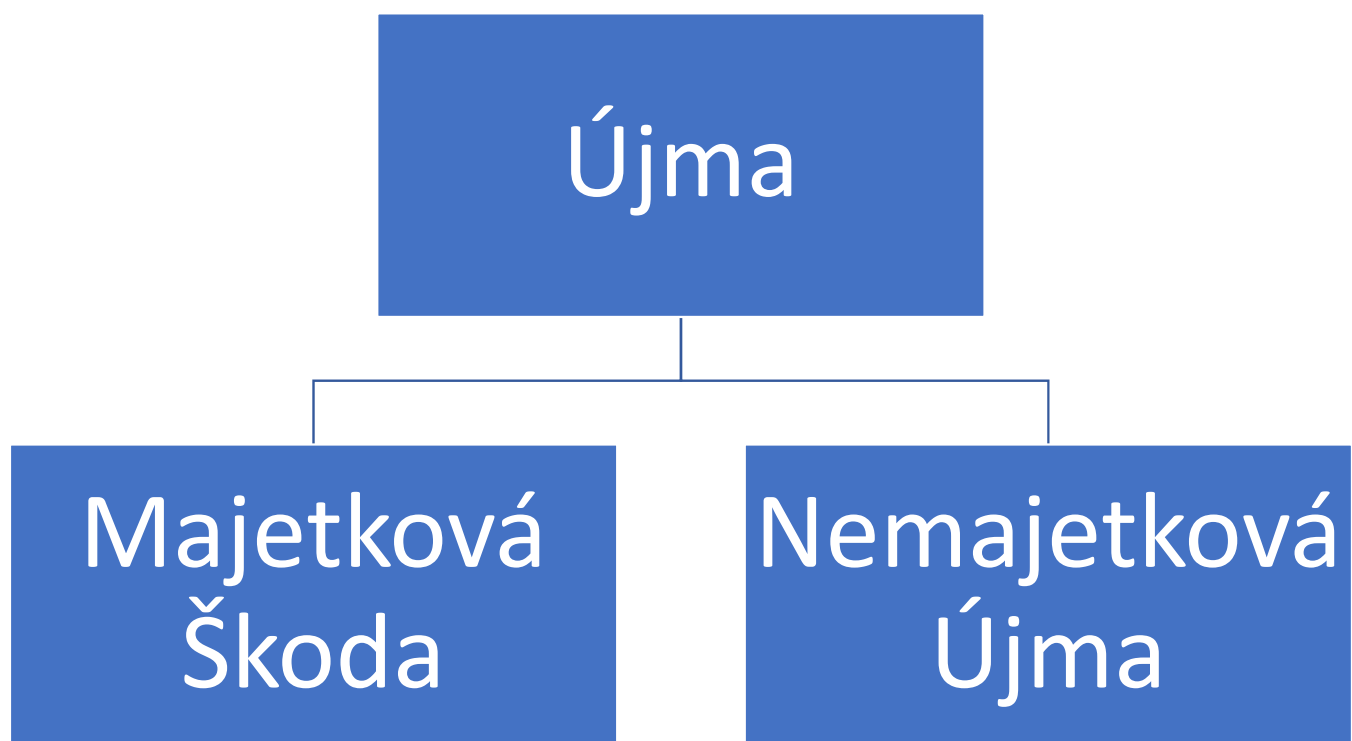
Správní

Trestní

Disciplinární

Odpoř�ednost dle prava obĉanskeho

Náhrada újmy

Vyloučení protiprávnost i

Nutná obrana

Před útokem

Krajní nouze

Před hrozící újmou

Omluvitelné vzrušení

Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, anebo v krajní nouzi, se přihlédne i k omluvitelnému vzrušení mysli

Nepřihlíží se k ujednání, § 2898

- které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech,
- způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti;
- předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy.

Náhoda

- Újmu způsobenou náhodou nahradí ten, kdo dal ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilé újmě zabránit.

Škoda způsobená věcí

- Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom **vadnou** věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.
- Nevztahuje se na nesprávně zvolenou věc.
- Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled. (Ize se sprostít)

Škoda způsobená informací nebo radou

- **Kdo se hlásí** jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako **odborník**,
- nahradí škodu, **způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací** nebo škodlivou radou **danou za odměnu** v záležitosti svého vědění nebo dovednosti.

Rozsah náhrady

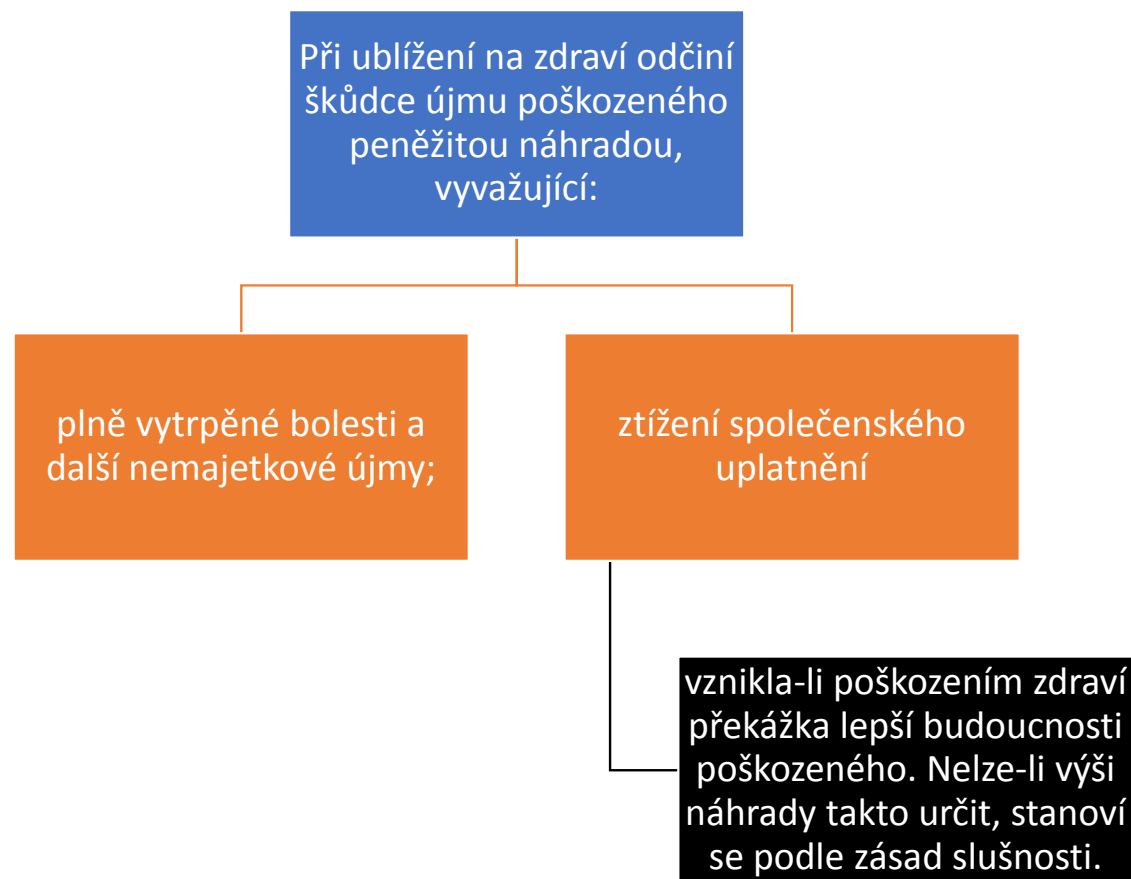
Obecné ustanovení

- Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.
- Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

Rozsah

Náhrada při ublížení na zdraví

Usmrcení

- Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce **duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.**

Náklady spojené s péčí o zdraví

- Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.

Náklady pohřbu

- Škůdce nahradí tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem
- v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního předpisu. Přitom se přihlédne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.

Náhrada za ztrátu na výdělků

- Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poškozeného se hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.

Náhrada za ztrátu na důchodu

- Náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do základu, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu.

Náklady na výživu pozůstalým

- Při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni své smrti poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu.
- Náhrada náleží pozůstalým ve výši rozdílu mezi dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu a tím, co by poškozený podle rozumného očekávání mohl pozůstalým na těchto nákladech poskytovat, pokud by k jeho zranění nedošlo.

MUNI
MED

Stížnosti ve zdravotnictví

Osoby oprávněné k podání stížnosti

- Pacient
- Zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta
- Osoba blízká v případě, že pacient tak nemůže učinit s ohledem na svůj zdravotní stav nebo pokud zemřel
- Osoba zmocněná pacientem

Příjemce stížnosti

- Poskytovatel

- Příslušný správní orgán
 - Krajský úřad,
 - Magistrát hlavního města Prahy

Povinnosti poskytovatele při vyřizování stížnosti

- Ústní projednání stížnosti, pokud je to s ohledem na charakter stížnosti vhodné
- Vyřídit stížnost do 30/60 dnů ode dne jejího obdržení
- vést evidenci o podání stížností a o způsobu jejich vyřízení
- Umožnit stěžovateli nahlížet do konkrétního stížnostního spisu a pořizovat z něj kopie
- Poskytnout mu včasnou a nutnou součinnost správnímu orgánu
- Lůžková péče – vypracovat postup pro vyřizování stížností, informaci o možnosti a postupu uveřejnit v ZZ na veřejně přístupném místě a na svých internetových stránkách

Způsoby vyřízení stížnosti

Uložení nápravných opatření s uvedením lhůty pro jejich splnění

Podání podnětu orgánu příslušnému podle jiných právních předpisů, příslušné komoře,

Informace zdravotní pojišťovně pacienta o uložených nápravných opatřeních nebo o podání podnětu

MUNI
MED